

Kontakt med pårørende

Christian Lycke Ellingsen

- Pårørende har en selvfølgelig rett til informasjon før og etter obduksjon
- Hvordan de pårørende møtes er en svært viktig (men ofte neglisjert) del av sykehusets ansikt utad
 - Kan ha betydning for sorgprosessen
- Det kan noen ganger virke litt tilfeldig hvem som har denne kontakten
 - Leger (klinikere, primærleger og patologer), sykepleiere, obduksjonsteknikere
 - Politiet ved rettslige obduksjoner

Før obduksjonen

- Informasjon bør (etter min mening) i første omgang gis av den som rekvirerer obduksjonen
 - Kliniker ved dødsfall på sykehus, eventuelt supplert av sykepleier på posten
 - Primærlege ved naturlige dødsfall utenfor sykehus
 - Politi ved rettslige obduksjoner
 - Patolog kan eventuelt supplere dersom det er tekniske spørsmål
- Patologene bør være behjelpelige med å utarbeide informasjonsmaterieill

Den siste legeundersøkelsen

En orientering til pårørende om obduksjon

Den norske patologi forening

DEN NORSKE LEGEFORENING

- Politiet har ofte en person som er koordinator ved dødsfall som de tar hånd om
- I utlandet enkelte steder «next-of-kin clinics» eller «decedent affairs office»
- Lite systematikk på norske sykehus

Etter obduksjonen

- Vanligvis mest hensiktsmessig at den som har rekvirert obduksjonen også har den videre kontakten med de pårørende
 - Har ofte en allianse med dem fra før
 - Kjenner detaljene rundt sykdomsforløp og behandling bedre enn patologen
- Noen ganger gunstigere med kontakt direkte med patologen
 - Dødsfall utenfor sykehus eller i mottagelsen, hvis det ikke er noen leger som kjenner dødsfallet
 - Hvis det er konflikter mellom behandler og pårørende

- Ofte svært positive erfaringer med kontakt mellom patolog og pårørende
- Være klar på egen rolle
 - Skal ikke være noen sorggruppe, men det forstår vanligvis de pårørende meget godt
- Hvis det er pårørendekontakt etter rettmedisinske obduksjoner, sørg for å klarere med politiet

Forberedelse

- Møte, telefon eller brev?
- Sett deg inn i saken
 - Hvis det kommer en telefon og du ikke har saken present eller må avklare med politiet, be om få ringe opp
- Sett av tid (og sted) slik at dere kan være uforstyrret
- Sørg for å holde avtaler

Under møtet

- Vær profesjonelt vennlig og empatisk
- Start med å presentere deg og kondolere, særlig dersom det er kort tid etter dødsfallet
- Ofte fornuftig å starte åpent, la de pårørende si litt om hva de vet og hva de lurer på
 - Dødsårsak?
 - Andre funn? Kreft?
 - Når inntraff døden? Gikk det fort?
 - Kunne man ha forutsett dette eller gjort noe?
 - Kan det være økt risiko i familien?
- Vær ærlig, også om det du ikke vet
- Snakk norsk

- Hvis ikke alle resultatene er klare, tilby å ringe eller skrive
- Vær åpen for at de pårørende tar kontakt pånytt hvis de lurer på noe
- Vi gir sjelden kopi av obduksjonsrapport direkte til de pårørende, og aldri rettsmedisinske rapporter
- Tilby i stedet å skrive et brev med oppsummering på norsk
- Journalfør hvem du har snakket med og når

«Vanskelige» møter

- Pårørende som er uenige i at det ble gjort obduksjon
 - Gjelder naturlig nok bare rettsmedisin
 - Forklar at det er regler for hvilke dødsfall som skal meldes til politiet, og at det er de som bestemmer når det skal gjøres en obduksjon
 - En klage må rettes til politiet
- Spørsmål eller kritikk om håndtering av organer
 - Sørg for at rutinene er i orden!
 - Vær ærlig
 - Forklar at så mye som mulig legges tilbake, men at enkelte organer av og til må undersøkes nærmere
 - Uetisk i gjøre en «halv» undersøkelse

«Vanskelige» møter (2)

- Pårørende er misfornøyd med helsevesenet eller mistenker feilbehandling
 - Vær forsiktig med å uttale deg skråsikkert hvis du ikke kjenner alle aspektene i saken svært godt
 - Henvis til pasientombud eller fylkeslegen
- Pårørende som ikke greier å slippe
 - «Jeg forstår at dette tapet er svært vondt for deg. Noen ganger er det godt å ha noen å snakke med, noen man har tillit til og kanskje kjenner fra før. Har du noen som du kan snakke med om dette, fastlegen, en prest eller andre? Kanskje du kan være med i en sorggruppe der det er flere som har mistet noen av sine nærmeste?»

Lykke til!

- Dette er sjelden spesielt vanskelig, selv om du må være forberedt på at folk viser emosjoner
- De pårørende forventer ikke at du skal løse alle problemene deres
- Vær alminnelig høflig og empatisk
- Vær lydhør for hva de pårørende trenger svar på og kommuniser slik at de forstår svarene

